

pestvidéki székhelyet választottak a tényleg Budapesten működni szándékozó társaságok is, — még pedig azért, mivel akkoriban a pestvidéki cégbiróság enyhébb gyakorlatot folytatván, rövidebb idő alatt volt nála a bejegyzés keresztülvitele remélhető, mint a budapesti cégbiróságnál. Köztudomásu az is, hogy utóbb ezt félig-meddig visszaélesnek minősítették és hivatalos akció indult meg az irányban, hogy a kérdéses részvénytársaságok vagy igazolják, miszerint tényleg a megadott pestvidéki községben működnek, vagy pedig jegyeztessék át magukat Budapestre, különbeni hivatalbóli törlés (!) terhe alatt. Most kuriai határozatot olvassunk e tárgyban (Polgári Jog Esettára, 1927. 8. lapján: IV. 6923/1926, 1926 okt. 5-ről). Helyesen mutat arra a Kuria arra, hogy részvénytársaságoknál más a székhely, más a telep; az hogy ezidő szerint Budapesten van, nem zárja ki azt, hogy a székhely jogosan Ujpesten lehessen. Mindamellett a Kuria is abban a felfogásban van, hogy nem lehet a székhely megválasztása egészen fiktív: megkívánja azt, hogy legalább a legfőbb irányítás (közgyűlések, igazgatósági ülések megtartása) történjék a megadott székhelyen; in concreto rámutat ezenfelül még arra, hogy a szóbanforgó részvénytársaság telepet (gyárat) is készül létesíteni Ujpesten. Lényegileg tehát a Kuria csatlakozik ahhoz a felfogáshoz, hogy a „valódiság“ elve kiterjed a székhelyválasztásra is, de kellő moderációval alkalmazza azt. A határozat annál jelentősebb, mivel meglehetősen nagyszámu cég van még mindig az ilyen vitákban érdekelve.

b. gy.

**Kényszeregyezség összefüggése perrel és végrehajtással.** Szaporodnak újabban azok az esetek, amelyekben a hitelezők a kényszeregyezési eljárás alatt és után (esetleg már előtt is) külön pert is folytatnak az egyébként a kényszeregyességbe eső követelésük alapján, aminek tudvalevőleg nincsen akadályja, — illetve a létrejött, de nem teljesített kényszeregyességet követőleg (mert amíg az folyamatban van, nem lehet) végrehajtást is indítanak. Ezenközben különböző irányokban vitássá lesznek a kényszeregyességnek mikénti kapcsolódásai a (hogy úgy mondjuk) rendes eljárással, sőt az előbbinek anyagi joghatásai is. Több újabb felsőbb bírósági határozat jelent meg mostanában idevágólag (Kuria VII. 2414/1926., 1927. I./11.; VII. 1777/1926., 1927. II./3.; V. 1081/1927., 1927. III./2.; rendre olv. JH. 173,369.563. sorsz. alatt), melyekből érdemes kiemelni a következő elveket: A kényszeregyezési jogerős létrejövele felszabadítván az adóst tartozásának a quótán felüli része alól: azután már nem is szabad öt egyszerűen 100%-ban marasztalni, ha a kényszeregyezségre hivatkozik; hanem ezt a perben tisztázni kell, s csak a quóta szerint lehet marasztalni. (In concreto: feloldás, mert alsófokon teljesen figyelmen kívül hagyták a kényszeregyezséggel való alperesi védekezést.) Nem szünteti meg az adósnak a felszabadulását a quótán felüli rész alól az sem, ha a quótát sem fizeti meg már t. i. nem szünteti meg *ipsó iure*: ha ez a szankció nincs kifejezetten felvéve a kényszeregyezség szö-

vegébe, ami azonban a budapesti törvényszéknél az utolsó években általánosan szokásos volt). A nemfizetés hatása elvben csak annyi, hogy a tartozásnak quóta szerinti része behajtható; és pedig olyankor, amikor a pénz még romlott: valórizáltan (az általában szokásos felértékeléssel. In concreto: 40%-kal). Ha azonban a kényszeregyezés létrejövétele előtt már létesült egy 100%-os marasztalás: ennek alapján (a kényszeregyezés lezajlása után) a végrehajtás is 100%-osan rendelkezhető egyszerűen felfolyamodással a végrehajtási eljárás keretén belül: hanem csak végrehajtás-megszüntetési perrel. Aminthogy pl. csak így érvényesíthető azt a kötelemszünetítő tény is, hogy fizetett a hitelezőjének. (Hátha, bár helytelenül, már a kényszeregyezés létrejötte után történt a 100%-os marasztalás? Akkor nyilván nem végrehajtás-megszüntetési pernek, hanem perújításnak van helye.) Természetes az is, (így a budapesti táblának 14. . 10423/1926/32. számú 1926. X./6-án kelt jogerős, közzé nem tett határozata), hogy a kényszeregyezési eljárás befejezése után már külön perben létrejött előzetesen végrehajtható (bár nem jogerős) ítélet alapján is elrendelhető a végrehajtás. És pedig adott esetben teljes 100%-osan rendeltek el, miután adós a kényszeregyezési quóta első részletét sem fizette meg, bár annak határideje a per folyamán lejárt, s miután a kényszeregyezés szövege a részletmulasztáshoz a teljes követelés feléledését fűzte. Nyilvánvaló ugyanis, hogy *legkésőbb* az előzetesen végrehajtható határozat teljesítési határidejének a lejártáig, fizetnie kellett volna az adósnak, ha a kényszeregyezési határidő már ezt megelőzően letelt. Mert ha lehet is a kényszeregyezésnek mulasztásra vonatkozó klauzuláját az adós javára úgy értelmezni, hogy peres követeléseknél nem az alapul fekvő anyagi-jogi lejáratot kellett neki betartania (még akkor sem, ha az ítélet utóbb a hitelezőnek adott e részben is igazat): semmiesetre sincs helye olyan értelmezésnek, hogy a kényszeregyezésre tekintettel joga lenne a jogerős döntésig halasztania a fizetést. Hiszen ha kényszeregyezése egyáltalán nem is lett volna, akkor e várhatna az előzetesen végrehajtható határozaton túl. Megint más az, hogy ha a III.-foku ítélet teljesen megdönti az előzetesen végrehajtható II.-fokot, amelynek az adós nem tett eleget: akkor visszamenőleg olybá lesz tekintendő a dolog, hogy az adós semmit sem mulasztott el, s tehát természetesen a quótán aluli és felüli fizetéseit egyaránt vissza fogja követelhetni b. gy.

**100 százalékban vagy a megélhetés drágulása szerint?**  
Nőtartásnál, nyugdíjnál, egyéb hasonlóknál a hitelező, amikor a neki járó összeg felemelését (Pp. 413. §) vagy átértékelését kéri, olykor többet is igényel az eredeti pénzüsszégnek 100%-os (zürichi vagy aranyalapú) átszámításánál. Szokásos felperesi érvek: hogy a 100%-os összegből sem lehet megélni, az nem éri el a létminimumot, a megélhetés időközben nagyobb mértékben drágult. Jogtechnikailag úgy is kifejezhető a dolog, hogy miután nemcsak a papírpénz vesztett értékéből az aranyhoz viszo-